

Pengetahuan, Sikap dan Penghayatan Unsur Tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan Pelajar Universiti dan Hubungannya dengan Latar Belakang Demografi

University Students' Knowledge, Attitude and Appreciation of Traditional Elements in Federal Constitution and the Relationship with Demographical Background

Mastura Abd Wahab¹, Khadijah Muda²

¹ Pusat Pengajian Siswazah, Universiti Sains Islam Malaysia, Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia

² Pusat Pengajian Teras & Fakulti Kepimpinan dan Pengurusan, Universiti Sains Islam Malaysia, Nilai, Negeri Sembilan.

Progres Artikel

Diterima: 26 Mei 2022

Disemak: 23 Jun 2022

Diterbit: 30 November 2022

*Perhubungan Penulis:

Mastura Abd Wahab, Pusat Pengajian Siswazah, Universiti Sains Islam Malaysia, Nilai, Negeri Sembilan, Malaysia;
Email: masturawahab02@yahoo.com;

Abstrak: Isu-isu melibatkan unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan seperti agama, institusi beraja, bahasa Melayu dan kedudukan istimewa orang Melayu sering diperdebatkan dan kadangkala boleh menjadi punca perbalahan antara kaum di media sosial. Media sosial terdiri daripada pelbagai golongan masyarakat. Pelajar universiti menjadi tumpuan kajian kerana mereka merupakan kategori golongan terpelajar yang akan menjadi pemimpin generasi akan datang. Maka kajian ini dijalankan bagi mengenalpasti tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar universiti terhadap unsur tradisi Perlembagaan Persekutuan, menentukan perbezaannya mengikut faktor latar belakang demografi pelajar serta menganalisis hubungan antara tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar terhadap unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan. Sampel kajian terdiri daripada 572 responden dalam kalangan pelajar universiti yang dipilih secara rawak berkelompok di negeri-negeri Semenanjung Malaysia. Instrumen yang digunakan adalah soal selidik yang dibina berdasarkan peruntukan-peruntukan unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan serta model KAP yang diedarkan secara atas talian. Hasil kajian mendapati bahawa tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar universiti terhadap unsur tradisi adalah tinggi secara keseluruhannya. Namun, terdapat perbezaan yang ketara terhadap tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar universiti mengikut latar belakang demografi. Hasil kajian juga menunjukkan terdapat hubungan yang signifikan antara tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar terhadap peruntukan unsur-unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan walaupun berbeza tahap kekuatan antara ketiga-tiga hubungan tersebut.

Kata kunci: Kontrak Sosial, Unsur tradisi, Perlembagaan Persekutuan, KAP;

Abstract: Issues involving traditional elements in the Federal Constitution, such as religion, monarchical institutions, the Malay language, and the special position of the Malays are often debated and sometimes can be a source of inter-racial conflicts on social media. The study focuses on

university students, as they are educated people who will be the leaders of the generations to come. Therefore, this study was conducted 1) to identify the level of knowledge, attitude, and appreciation of university students towards the traditional elements of the Federal Constitution, 2) to determine the differences according to students' demographic background and 3) to analyse the relationship between students' level of knowledge and attitude, as well as their appreciation of traditional elements in the Federal Constitution. The study sample consisted of 572 respondents among university students who were randomly selected in groups in the states of Peninsular Malaysia. The questionnaire was used based on the provisions of the traditional elements in the Federal Constitution, as well as the KAP model, which was distributed online. Overall, the results of the study found that the level of knowledge, attitude, and appreciation of university students towards the traditional elements is high. However, there are significant differences in the level of knowledge, attitude, and appreciation of university students according to demographic background. The results also show that there is a significant relationship between the level of knowledge, attitude, and appreciation of students towards the provisions of traditional elements in the Federal Constitution despite the different levels of strength between the three relationships.

Keywords: Social contract, Traditional elements, Federal Constitution, KAP;

Pengenalan

Kepelbagaian kaum di Malaysia diikat dengan Perlembagaan Persekutuan, yang merupakan tiang seri hubungan etnik di Malaysia. Walaupun Perlembagaan Persekutuan secara rasminya diperkenalkan pada 31 Ogos 1957, namun elemen asas yang ada di dalamnya merupakan unsur tradisi yang dibawa dari undang-undang sedia ada sebelumnya iaitu Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1948. Unsur-unsur tradisi ini juga telah ada ketika zaman kesultanan Melayu Melaka lagi iaitu bahasa Melayu sebagai Lingua Franca, agama Islam merupakan agama yang dianuti majoriti rakyat, kedaulatan sistem beraja dan kedudukan istimewa anak watan. Perlembagaan Persekutuan juga disebut sebagai Perlembagaan Malaysia pada 16 September 1963. Perlembagaan Persekutuan dirangka oleh Suruhanjaya Reid, yang turut mengambilkira pandangan pelbagai pihak sama ada individu atau organisasi termasuk daripada Parti Perikatan (terdiri daripada UMNO, MIC, MCA) mewakili kaum Melayu, Cina dan India yang merupakan parti yang telah membentuk kerajaan pada ketika itu. Tolak ansur antara orang Melayu dan bukan Melayu pada ketika itu turut menyumbang kepada isi kandungan Perlembagaan Persekutuan. Antara yang diusulkan oleh Parti Perikatan dalam

memorendumnya kepada Suruhanjaya Reid adalah kedudukan orang Melayu, agama dan bahasa tanpa mengabaikan hak kaum bukan Melayu sebagaimana yang dilampirkan dalam buku kontrak sosial yang ditulis oleh Mohd Rizal Yaakop dan Shamrahayu A. Aziz (2014). Usul ini diterima dan telah termaktub dalam Perlembagaan Persekutuan. Lebih menguatkan lagi usul ini diterima kerana sejarah telah membuktikan masyarakat Melayu menentang keras jika elemen-elemen ini diketepikan sebagaimana yang telah terjadi kepada Malayan Union suatu ketika dahulu. Bagi memastikan perpaduan antara kaum terjaga, maka British perlu memastikan unsur tradisi ini diperuntukkan dalam Perlembagaan Persekutuan. Namun begitu, masyarakat hari ini sudah mula mempersoalkan kerelevanan unsur tradisi serta menimbulkan pelbagai isu perkauman, penghinaan raja, konflik serta kritikan terhadap autoriti agama Islam, isu pemartabatan bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan, serta pertikaian terhadap kedudukan istimewa orang Melayu sehingga menimbulkan ketegangan antara kaum (Nazri Muslim et al., 2011; Nazri Muslim & Abdul Latif Samian, 2012; Nazri Muslim et al., 2013; Awang Sariyan, 2014; Mohd Sabree Nasri & Mohd Sopiiee Shiddeq, 2015; Nazneen Ismail et al., 2017; Nur Farhana Abdul

Rahman & Nur Solehah Shapiee, 2018; Siti Nurul Jannah Fital & Junaini Kasdan, 2019; Wan Amizah Wan Mahmud & Muhammad Adnan Pitchan, 2017). Kesemua isu-isu tersebut menunjukkan bahawa rakyat Malaysia masih mempunyai tahap pengetahuan, pemahaman dan penghayatan yang rendah terhadap unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan (Awang Sariyan, 2005). Tambahan pula, terdapat juga pelajar universiti yang mempertikai unsur tradisi dengan mempersoalkan kedudukan Islam, orang Melayu, serta Bahasa Melayu yang sudah lama dipersetujui oleh pemimpin dan kaum terdahulu sebelum merdeka (Hasnah Husin, 2007; Nazri Muslim; Abdul Latif Samian, 2012).

Oleh itu, makalah ini ditulis bagi menganalisis tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar universiti terhadap unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan, dan perbezaannya mengikut latar belakang. Ini kerana pelajar universiti merupakan antara generasi yang akan menjadi pemimpin negara serta menyumbang kepada kemajuan negara dalam pelbagai bidang bagi memakmurkan dan memajukan negara Malaysia di masa hadapan.

Objektif Kajian

1. Mengenalpasti tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar universiti terhadap unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan.
2. Menentukan perbezaan tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar universiti terhadap unsur tradisi mengikut faktor latar belakang demografi.
3. Menganalisis hubungan antara tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar universiti terhadap unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan.

Unsur Tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan Malaysia

Istilah tradisi yang digunakan dalam konteks Perlembagaan Persekutuan adalah merujuk kepada unsur-unsur tempatan yang dikekalkan oleh perlembagaan kerana ia wujud sebelum rasminya istilah Perlembagaan Persekutuan. Unsur tradisi mempunyai signifikansi terhadap kestabilan sistem politik negara. Malahan dalam laporan yang dibuat oleh Suruhanjaya Reid turut menekankan betapa pentingnya perlembagaan mengambil kira faktor-faktor sejarah, tradisi, ekonomi dan sosial yang wujud sebelum tahun 1957 dalam usaha menggubal perlembagaan Malaysia (Mohd Salleh Abas, 1985). Unsur tradisi merujuk kepada empat perkara utama iaitu berkenaan dengan sistem beraja, agama Islam,

bahasa Melayu dan kedudukan istimewa orang-orang Melayu (Mohd Salleh Abas, 1985). Keempat-empat unsur ini membawa kesinambungan penting dalam menjaga hubungan etnik di Malaysia kerana latar belakangnya yang diperkukuhkan dengan tolak ansur orang Melayu terhadap bukan Melayu. Orang Melayu sanggup memberi hak kerakyatan kepada orang bukan Melayu dan kebebasan dalam beragama, bahasa dan mengamalkan gaya hidup mereka serta tidak menafikan hak-hak mereka.

Sistem beraja serta peruntukan terhadap kedudukan raja-raja Melayu dalam konteks Perlembagaan Malaysia adalah penting kerana amalan pemerintahan beraja telah menjadi amalan yang sekian lama wujud dalam sejarah pentadbiran Melayu iaitu sebelum kedatangan British lagi. Sebelum Perang Dunia Kedua, walaupun berada dalam penjajahan British, sultan-sultan merupakan pemerintah yang berdaulat dan memiliki kuasa penuh di dalam negeri masing-masing. Bagaimana pun sistem residen dan Malayan Union serta sejarah susur galur penubuhan Perlembagaan Malaysia telah mengubah lanskap serta kedudukan raja-raja Melayu. Selepas Persekutuan Tanah Melayu mencapai kemerdekaan pada tahun 1957, institusi pemerintahan beraja masih diteruskan dengan beberapa pindaan supaya disesuaikan dengan konsep demokrasi berparlimen dan konsep raja berperlembagaan. Peruntukan penting terhadap kuasa raja-raja adalah seperti berikut:-

1. Pertama, peruntukan dalam perkara yang melibatkan Islam dalam perlembagaan seperti dalam Perkara 3, Perkara 8, Perkara 11, Perkara 12 dan Perkara 121 (1A) tidak boleh dipinda, diubah atau dilucutkan tanpa mendapat persetujuan daripada Majlis Raja-Raja Melayu.
2. Kedua, institusi beraja juga dikaitkan dengan persoalan agama. Peranan besar raja-raja Melayu pada kedudukan ini adalah sebagai ketua agama di negeri masing-masing dan bertanggungjawab menjaga agama Islam.
3. Ketiga, walaupun perlembagaan tidak menetapkan Yang di Pertua Agong sebagai ketua agama bagi seluruh persekutuan, perlembagaan menetapkan tanggungjawab ke atas baginda supaya menjaga Islam.

Oleh kerana Melayu dan Islam ialah dua entiti yang tidak boleh dipisahkan, maka tugas menjaga hak-hak istimewa orang-orang Melayu juga termasuk menjaga dan melindungi agama Islam. Oleh yang demikian, bukan sahaja kedudukan raja-raja masih

terpelihara tetapi juga peruntukan terhadap agama Islam juga terjamin dalam keadaan mana sekalipun kerana untuk memindanya, ia perlu kepada sokongan majoriti lebih dua pertiga parlimen dan perkenan Yang di-Pertuan Agong (Nazri Muslim, 2013).

Selain daripada kedudukan raja-raja Melayu serta agama Islam, dua perkara lagi yang terdapat dalam kandungan unsur-unsur tradisi adalah berkenaan peruntukan terhadap bahasa Melayu serta hak istimewa orang-orang Melayu. Perkara 152 dalam perlembagaan memberi keistimewaan kepada kedudukan Bahasa Melayu dengan meletakkannya sebagai bahasa kebangsaan serta bahasa rasmi dalam hal-hal pentadbiran negara. Bagaimanapun peruntukan ini tidak menafikan atau melarang bahasa lain dituturkan. Permuafakatan etnik semasa proses penggubalan perlembagaan, bersetuju menjadikan Bahasa Melayu sebagai Bahasa kebangsaan tidak menjejaskan penggunaan bahasa bagi etnik-etnik lain malah dijamin oleh Perlembagaan (Shamsul Amri Baharuddin, 2012). Bersesuaian dengan sifat watan sebagai pendudukan asal di tanah Melayu, maka orang-orang Melayu diberi keistimewaan dalam perkara 153 Perlembagaan. Perkara ini memperuntukkan bahawa orang-orang Melayu diberi hak keistimewaan terhadap beberapa perkara penting. Perkara 153 adalah di bawah tanggungjawab Yang di-Pertuan Agong. Perlembagaan memberi kuasa kepada Raja-raja Melayu untuk menjaga kedudukan istimewa orang Melayu. Perlembagaan tidak memberikan Parlimen kuasa penuh untuk meminda Perkara 153. Peruntukan ini hanya boleh dipinda sekiranya mendapat perkenan Raja-Raja Melayu. Kedudukan istimewa bumiputera kedua-dua negeri itu diiktiraf sebagai sebahagian daripada tanggungjawab Yang di-Pertuan Agong di bawah perkara 153 (Mohd Salleh Abas, 2010). Perkara 153 antaranya adalah berkaitan kuota dalam beberapa lapangan yang berikut iaitu jawatan-jawatan dalam perkhidmatan awam dan biasiswa, danasiswa dan keistimewaan pendidikan atau latihan atau kemudahan khas lain, pemberian permit atau lesen sesuatu perniagaan atau perusahaan yang dikehendaki undang-undang.

Pemahaman terhadap kandungan unsur-unsur tradisi serta peruntukan-peruntukan dalam Perlembagaan dalam konteks hari ini bagaimana pun telah berubah. Cabaran terhadap kedudukan Perlembagaan dan kandungannya dicabar oleh masyarakat hari ini kerana kurangnya pemahaman serta penghayatan terhadap nilai permuafakatan sebagaimana yang diamalkan oleh orang-orang dahulu. Sebagai akibatnya, banyak salah laku yang

boleh mengugat kedudukan perlembagaan sebagai sumber undang-undang tertinggi negara.

Isu Berkaitan Agama, Sistem Beraja, Bahasa Melayu dan Hak Istimewa Orang Melayu

Menerusi laman sosial, terdapat individu yang mengeluarkan kenyataan yang berupa kata-kata kesat, penghinaan, cacian, makian, pertikaian, provokasi, rasa tidak puas hati serta salah faham terhadap isu-isu berkaitan elemen-elemen tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan di Malaysia. Antara isu-isu mengenai penghinaan terhadap sistem beraja dan kaum kerabatnya adalah berkaitan komen-komen yang tidak sepatutnya yang dibuat oleh enam orang pengunjung portal dreambook terhadap Sultan Perak iaitu DYMM Sultan Azlan Shah (Wan Amizah Wan Mahmud & Muhammad Adnan Pitchan, 2017). Kes yang kedua pula merupakan penghinaan ke atas Sultan Johor iaitu DYMM Sultan Ibrahim Almarhum Sultan Iskandar oleh Dato Seri Mohammad Nizar yang mengeluarkan pendapat berunsur perlihan dan penghinaan berkaitan isu pembidaan nombor pendaftaran kenderaan WW1 berjumlah RM550,000 menerusi laman twitternya serta kata cacian dan ejekan pengguna media sosial terhadap fizikal Sultan Johor (Wan Amizah Wan Mahmud & Muhammad Adnan Pitchan, 2017; Syahira Omar & Wan Amizah Wan Mahmud, 2017). Kes yang ketiga juga berkaitan penghinaan terhadap Sultan Zainal Abidin, Sultan Terengganu. Seorang pengguna akaun facebook bernama Cucu Nabi telah memuatnaik gambar baginda Sultan bersama komen berbaur hinaan dan celaan berikutan kemarahan terhadap peristiwa perhimpunan Black 505 di Terengganu. Perhimpunan ini dibuat susulan keadaan blackout semasa pengiraan undi selepas berlangsungnya Pilihanraya Umum ke-13 (Wan Amizah Wan Mahmud & Muhammad Adnan Pitchan, 2017). Selain penghinaan terhadap Sultan, terdapat juga kes berkaitan penghinaan, fitnah dan hasutan terhadap kredibiliti yang Di-Pertuan Agong Malaysia iaitu Sultan Abdullah Ri'ayatuddin Al-Mustafa Billah Shah Sultan Ahmad Shah, juga merangkap Sultan Pahang (Mior Kamarulbaid Mior Shahid, 2019). Malah, Polis Di Raja Malaysia (PDRM) telah merekodkan sebanyak 209 laporan penghinaan terhadap Agong pada tahun 2019 (Asrol Awang, 2019). Perkara-perkara berhubung penghinaan dan celaan terhadap insititusi beraja ini bukan sahaja menggugat keamanan dan ketenteraman negara, malah akan memburukkan serta meruntuhkan kedaulatan sistem raja berperlembagaan di Malaysia pada masa

hadapan.

Kemudian, isu penghinaan terhadap agama Islam tetap berlaku walaupun agama Islam diiktiraf sebagai agama persekutuan di Malaysia. Sebanyak 83 pautan yang menghina agama Islam di media sosial dikenalpasti oleh Jabatan Kemajuan Agama Islam Malaysia (JAKIM) (Mohd Ridzuan Abu Hassan, 2020). Tambahan pula, Unit Pemantauan Isu Hina Agama, JAKIM juga menerima sebanyak 431 aduan penghinaan terhadap agama Islam di media sosial. Antara kes-kes yang timbul adalah kes penghinaan terhadap agama Islam dan Nabi Muhammad SAW, isu kalimah Allah, kes penghinaan terhadap Aisyah isteri Nabi Muhammad SAW, isu hina Al-Qur'an, dan isu penghinaan terhadap ibadah korban (Nor Azizah Mokhtar, 2019; Luqman Arif Abdul Karim, 2021; Malaysian Communication and Multimedia Commission, 2019; Bernama, 2020; Mohamed Farid Noh, 2020; Utusan Borneo Online, 2019).

Seterusnya, terdapat segelintir individu yang mencabar kedudukan bahasa Melayu sebagai bahasa kebangsaan, serta kemerosotan mutu bahasa dalam penggunaan ragam bahasa Melayu yang baku dan rasmi (Awang Sariyan, 2005; Nazri Muslim & Abdul Latif Samian, 2012; Mohd Anuar Ramli et al., 2018). Terpampang juga di dada akhbar berkenaan isu penggunaan papan tanda dalam bahasa Cina di Bagan Sekinchan dan Shah Alam (Mohd Izzatul Izuan Tahir, 2019) serta isu cadangan pelaksanaan peperiksaan Unified Examination Certificate (UEC) di peringkat universiti awam. Silibus Peperiksaan Bersepadu UEC ini adalah berasaskan kepada silibus sistem peperiksaan di Taiwan. Namun, hal ini mendapat bantahan oleh Tun Dr Mahathir Mohamad serta 300 Badan Bukan Kerajaan (NGO) serta tokoh bahasa Melayu tersohor iaitu Prof Datuk Dr Teo Kok Seong (Nor Afzan Mohd Yusof, 2018; Haika Khazi, 2019).

Akhir sekali, isu berkaitan hak istimewa orang Melayu turut timbul di dada akhbar seperti isu berkaitan tanah rizab Melayu susulan dakwaan Parti Bumiputera Perkasa Malaysia (PUTRA) bahawa sebanyak 11.9 peratus keluasan tanah rizab yang tinggal di Malaysia (Noor Ainon Mohamed, 2021). Maka, Naib Presiden parti tersebut meminta kerajaan membatalkan tanah orang bukan Melayu yang tidak sah milik dan dikembalikan kepada kerajaan negeri. Selain itu, terdapat juga isu cadangan meratifikasikan kesamarataan hak antara semua kaum tanpa diskriminasi. Cadangan ini dibuat oleh presiden Suruhanjaya Hak Asasi Manusia Malaysia (SUHAKAM), iaitu Tan Sri Razali Ismail. Cadangan

ini juga dibantah oleh ramai pihak, khususnya orang Melayu kerana menggugat kedudukan dan hak istimewa mereka sebagai penduduk pribumi di Malaysia (Syed Umar Syed Ariff et al., 2018; Hafidzul Hilmi Mohd Noor, 2018; Shamsul Kamal Amarudin, 2018). Perkara ini juga bertentangan dengan peruntukkan berkaitan kedudukan dan hak istimewa orang Melayu dalam Perlembagaan Persekutuan menurut Perkara 153.

Kesemua isu-isu berkaitan elemen-elemen tradisi ini perlu dipandang serius dan masyarakat perlu lebih memahami, bertoleransi dan serta meluhurkan Perlembagaan Persekutuan sebagai undang-undang tertinggi di Malaysia bagi mewujudkan, mengekalkan keharmonian dan kesejahteraan hidup etnik pelbagai kaum di Malaysia. Hal ini selaras dengan titah Seri Paduka Baginda Yang di-Pertuan Agong XVI Sultan Abdullah Ri'ayatuddin

“Beta bersyukur kehadiran Allah Subhanahu Wata'la kerana negara bertuah ini telah dilimpahi rahmat keamanan dan keharmonian yang berkekalan. Hasilnya, rakyat Beta dari berbilang bangsa, budaya, dan agama dapat hidup dengan penuh kemakmuran dan bekerja bersama-sama untuk kemajuan negara. Beta menyeru agar sebarang bibit-bibit pertelingkahan hendaklah segera dihentikan supaya Malaysia kekal sebuah negara yang aman, harmoni dan bersatu padu.” (Petikan Titah Diraja, 2021).

Peruntukan Berkaitan Islam, Sistem Beraja, Bahasa Melayu dan Kedudukan Orang Melayu dalam Perlembagaan Persekutuan

Perlembagaan Persekutuan merupakan undang-undang bertulis yang tertinggi di Malaysia. Perlembagaan ini dirangka dan dibentuk berasaskan dua dokumen terdahulu iaitu Perjanjian Persekutuan Tanah Melayu 1948 serta Perlembagaan Kemerdekaan 1957. Perlembagaan ini mengandungi peruntukan-peruntukan berkaitan kuasa eksekutif (Yang Di-Pertuan Agong), legislatif (perundangan), kehakiman serta 4 elemen unsur-unsur tradisi iaitu kedudukan institusi beraja, agama Islam, bahasa Melayu dan kedudukan istimewa Orang Melayu dan Bumiputera. Peruntukan-peruntukan berkaitan unsur-unsur tradisi yang termaktub dalam Perlembagaan Persekutuan adalah seperti berikut:

1. Institusi Beraja - Perkara 32, Perkara 38, Perkara 40, Perkara 41, Perkara 42, Perkara 44, Perkara 70
2. Islam dan agama-agama lain - Perkara 3, Perkara 11, Perkara 12
3. Bahasa Melayu dan bahasa-bahasa lain - Perkara 152
4. Hak istimewa orang Melayu dan Bumiputera serta hak-hak kaum lain - Perkara 153

Peruntukan-peruntukan berkaitan kedudukan institusi beraja sangat dipandang tinggi. Yang Di-Pertuan Agong diangkat sebagai ketua negara dipilih oleh Majlis Raja-Raja melalui sistem syura serta dinasihati oleh Majlis Raja-Raja dalam urusan agama dan Jemaah Menteri dalam urusan pentadbiran negara. Yang Di-Pertuan Agong juga mempunyai kuasa pengampunan dan menunda hukuman segala kesalahan yang dibicarakan dimahkamah. Dapat disimpulkan bahawa Yang Di-Pertuan Agong memiliki kuasa dalam aspek perundangan, kehakiman dan legislatif. Kemudian, peruntukan-peruntukan berkaitan Islam jelas menunjukkan bahawa kedudukan Islam sebagai agama Persekutuan di Malaysia sangat penting dan istimewa. Masyarakat bukan Islam perlu menghormati kedudukan Islam di Malaysia kerana undang-undang di Malaysia memberikan kebebasan kepada orang bukan Islam bagi mengamalkan agama mereka dalam keadaan aman dan damai. Seharusnya, hal ini mengeratkan lagi perpaduan antara kaum di Malaysia agar semua rakyat hidup dalam keadaan aman, damai dan harmoni tanpa apa-apa pergaduhan, peperangan, perselisihan dan pertumpahan darah. Berkaitan bahasa Melayu, peruntukan 152 jelas menunjukkan bahawa bahasa Melayu diangkat sebagai bahasa kebangsaan. Namun bahasa kaum lain masih boleh dipelajari, digunakan dan dituturkan dalam kehidupan seharian. Tetapi, segala urusan rasmi perlu digunakan bahasa Melayu sahaja. Urusan rasmi bermaksud segala perkara berkaitan urusan kerajaan, sama ada Kerajaan Persekutuan atau Negeri, termasuklah hal-hal berkaitan urusan pihak berkuasa awam. Akhir sekali, berdasarkan peruntukan 153 di atas, hak-hak istimewa Bumiputera (orang Melayu, anak negeri Sabah dan Sarawak) dan kepentingan sah kaum lain dipelihara oleh Yang Di-Pertuan Agong. Yang Di-Pertuan Agong juga tidak boleh melucutkan hak-hak istimewa Bumiputera. Antara hak-hak Bumiputera yang dipelihara adalah perizaban tanah, perjawatan dalam perkhidmatan awam, biasiswa dan danasiswa pendidikan serta permit perniagaan dan lesen.

Dapat disimpulkan bahawa kesemua peruntukan bagi elemen-elemen tradisi ini merupakan perkara utama yang dirangka dalam Perlembagaan Persekutuan. Peruntukan-peruntukan ini telah mengambilkira kepentingan orang Melayu dan bukan Melayu iaitu kaum Cina dan India iaitu tidak menafikan hak mereka untuk mengamalkan bahasa, agama, budaya masing-masing dan diberikan hak sebagai warganegara Malaysia. Kesemua peruntukan ini juga menggambarkan sikap toleransi, kesepakatan dan kerjasama antara semua kaum dalam menjamin hak-hak masing-masing terus terpelihara demi mencapai perpaduan kaum yang jitu.

Pengetahuan (Knowledge), Sikap (Attitude) dan Amalan (Practices) Unsur Tradisi dalam Kalangan Pelajar Universiti

Model Pengetahuan (Knowledge), Sikap (Attitude) dan Amalan (Practice) atau singkatannya KAP adalah satu model perubahan tingkah laku kesihatan di mana tingkah laku manusia itu terdiri daripada tiga proses iaitu pemerolehan ilmu pengetahuan, pembentukan sikap dan amalan (Fan et al., 2018). Kadangkala survey model KAP juga disebut sebagai survey Pengetahuan (Knowledge), Sikap (Attitude), Perangai (Behaviour) dan Amalan (Practice) (KABP) oleh beberapa penyelidik (Launiala, 2009). Pengetahuan bermaksud sesuatu fakta yang diperoleh melalui pengalaman atau keadaan (Merriam Webster, 1828). Pengetahuan juga merujuk kepada suatu proses untuk mengingat sesuatu bentuk secara spesifik atau meluas, suatu metod, struktur atau tetapan dalam akal manusia (Bloom, 1956). Sikap pula bermaksud satu bentuk kecenderungan atau akibat yang terhasil bagi manusia untuk bertindak secara konsisten terhadap suatu objek atau situasi (Fishbein & Ajzen, 1975; Opatow and Clayton, 1994). Manakala amalan pula bermaksud suatu penerapan peraturan atau pengetahuan yang membawa kepada hasilnya tindakan manusia (Badran, 1995; Chien-Yun et al., 2011).

Survey model KAP digunakan pertama kalinya pada tahun 1970-an dalam bidang perancangan keluarga dan populasi penduduk (Launiala, 2009). Kemudian, survey ini digunakan untuk memahami perspektif perancangan keluarga di Afrika pada tahun 1960-an dan 1970-an (Schopper et al., 1993). Kini, survey model KAP digunakan secara meluas dalam pelbagai bidang seperti kesihatan (Li et al., 2021; Alaofè et al., 2021; Fan et al., 2018), makanan (Mihalache et al., 2021; Wan Rohaya Wan Mohammed & Zuroni Md Jusoh, 2013), alam sekitar (Jamilah Ahmad et al., 2017; Pretto et al., 2015), dan

pendidikan (Luo et al., 2017; Nor Kalsum Mohd Isa, 2016). Di sini jelas menunjukkan bahawa kajian menggunakan survey model KAP telah mampan dan meluas digunakan dalam pelbagai bidang.

Hasil sorotan kajian lepas berkaitan tahap penerimaan dan persepsi pelajar universiti terhadap unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan kebanyakannya dijalankan oleh Nazri Muslim dan rakan-rakannya yang mengukur tahap penerimaan pelajar terhadap peruntukan bahasa Melayu, orang Melayu dan agama Islam dalam Perlembagaan Persekutuan (Nazri Muslim et al., 2011; Nazri Muslim & Abdul Latif Samian, 2012; Muslim et al., 2013). Hasil kajian mendapati bahawa tahap pengetahuan, kefahaman dan penerimaan pelajar terhadap peruntukan bahasa Melayu, orang Melayu dan agama Islam adalah tinggi namun terdapat sedikit perbezaan mengikut faktor demografi seperti etnik, agama dan aliran pendidikan. Terdapat juga kajian tinjauan perspektif pelajar universiti terhadap elemen unsur tradisi dalam pengajaran dan pembelajaran lisan (Siti Ajar Hj Ikhsan & Safiah Ahmad, 2014). Kajian ini mengukur lima elemen iaitu kerakyatan jus soli, bahasa Melayu, agama Islam, sistem beraja dan hak istimewa orang Melayu. Hasil kajian mendapati bahawa kebanyakan pelajar masih belum faham sepenuhnya isi kandungan serta kepentingannya. Namun, kebanyakan daripada mereka bersetuju bahawa elemen unsur tradisi merupakan alat perpaduan antara kaum di Malaysia. Selain itu, kajian berkaitan persepsi pelajar universiti di Lembah Klang terhadap terhadap rasa hormat akan institusi beraja telah dijalankan oleh Khairul Hamimah Mohammad Jodi & Faridah Che Husain pada tahun 2017. Didapati bahawa perasaan hormat mahasiswa terhadap institusi beraja adalah tinggi walaupun mereka kurang meminati mata pelajaran sejarah. Berdasarkan hasil sorotan kajian di atas, masih belum dijumpai kajian terhadap kesemua elemen-elemen tradisi menggunakan model KAP atau khusus mengukur pengetahuan, sikap dan penghayatan unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan. Oleh itu, kajian ini dijalankan bagi mengukur tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar universiti terhadap unsur tradisi dan hubungannya dengan faktor demografi pelajar.

Metodologi Kajian

Kajian ini menggunakan rekabentuk keratan rentas (cross-sectional), dengan pendekatan kuantitatif. Instrumen kajian adalah soal selidik yang dibangunkan sendiri, terdiri daripada tiga konstruk

iaitu pengetahuan, sikap dan penghayatan unsur tradisi. Skala jawapan bagi pengetahuan adalah betul / salah / tidak tahu. Sikap pula skala jawapan adalah skala Likert 1 hingga 5 iaitu sangat tidak setuju hingga sangat setuju. Manakala penghayatan, skala jawapannya adalah 1 hingga 5 (tidak pernah, pernah sekali, kadang-kadang, kerap dan sangat kerap). Soal selidik diedarkan ke seluruh Semenanjung Malaysia. Daripada 2389 responden, seramai 572 adalah pelajar universiti. Persampelan dilakukan secara berkelompok iaitu setiap negeri di semenanjung Malaysia dipilih mengikut daerah yang dipilih secara rawak. Kemudian, soal selidik diedarkan melalui telegram, twitter, whatsapp dan facebook advertisement.

Pembinaan soal selidik dilakukan melalui beberapa langkah. Pertamanya adalah melalui tinjauan literatur berkenaan unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan serta model KAP iaitu Pengetahuan (Knowledge), Sikap (Attitude) dan Amalan (Practices). Kedua adalah melalui hasil perbincangan bersama lima orang pakar dalam bidang hubungan etnik dan Perlembagaan Persekutuan. Ketiga adalah pembinaan dan konstruk item-item soal selidik serta soal selidik divalidasi oleh 6 orang pakar yang berpengalaman dalam bidang sosiologi Perlembagaan Persekutuan dan 2 orang pakar dalam bidang psikometrik. Keempat, mendapatkan permohonan kelulusan Etika Penyelidikan dan telah diluluskan pada 19 Januari 2021, kod etika penyelidikan: USIM/JKEP/2021-122. Kelima, soal selidik diedarkan untuk kajian rintis kepada responden dalam kalangan pelajar di lokasi yang telah ditetapkan melalui media sosial. Kajian rintis telah dijalankan sebanyak dua kali bagi menguji kebolehpercayaan soal selidik. Hasil kajian rintis 1 terhadap 200 orang responden menunjukkan bahawa nilai Cronbach's Alpha (α) pada Bahagian C adalah kurang daripada 0.6. Oleh itu, dua item perlu dibuang iaitu item C2 dan C5 serta ditambah satu item baharu. Kemudian, kajian rintis kali kedua dijalankan ke atas 191 responden pelbagai kaum dan hasil kajian menunjukkan bahawa nilai Cronbach's Alpha (α) pada ketiga-tiga bahagian adalah baik iaitu melebihi 0.7. seterusnya kajian sebenar dilakukan dan akhir sekali, data terkumpul dianalisis dengan menggunakan perisian SPSS. Data sebenar dianalisis melalui analisis pengesahan faktor untuk memastikan item-item yang dipilih adalah sepadan dan mengukur unsur tradisi

Dapatan Kajian dan Perbincangan

Hasil dapatan ini merangkumi latar belakang responden, tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan

unsur tradisi serta hubungan antara konstruk pengetahuan, sikap dan penghayatan unsur tradisi.

Latar Belakang Demografi Responden

Jadual 1. Latar belakang demografi

DEMOGRAFI		KEKERAPAN (%)
Etnik	Melayu	310 (54.2)
	Cina	183 (32.0)
	India	79 (13.8)
Umur	19	66 (11.5)
	20	109 (19.1)
	21	185 (32.3)
	22	65 (11.4)
	23	44 (7.7)
	24	31 (5.4)
	25 ke atas	72 (12.6)
Sekolah rendah	Sekolah kebangsaan	339 (59.3)
	Sekolah jenis kebangsaan	183 (32.0)
	Sekolah agama	38 (6.6)
	Sekolah swasta	12 (2.1)
	Sekolah menengah	Sekolah kebangsaan
	Sekolah jenis kebangsaan	71 (12.4)
	Sekolah agama	137 (24.0)
	Sekolah swasta	13 (2.3)
	Sekolah antarabangsa	2 (0.3)
	Sekolah pondok	2 (0.3)
Tempat dibesarkan	Bandar / pekan	374 (65.4)
	Luar bandar / kampung	198 (34.6)
Jenis tempat kediaman	Kaum sendiri sahaja	123 (21.5)
	Campuran	418 (73.1)
	Dominasi kaum lain	31 (5.4)
Tahap amalan agama	Rendah	36 (6.3)
	Sederhana	288 (50.3)
	Tinggi	248 (43.4)
Pernah didedahkan dengan mata pelajaran pembinaan bangsa	Ya	550 (96.2)
	Tidak	22 (3.8)

Penglibatan dalam persatuan pelbagai kaum	Ya	402 (70.3)
	Tidak	170 (29.7)
Bilangan rakan kaum lain	Tiada	63 (11.0)
	1-10	285 (49.8)
	11-50	182 (32.0)
	51 ke atas	42 (7.4)
Kekerapan menghubungi rakan kaum lain dalam sebulan	Tiada langsung	117 (20.5)
	Kadang-kadang (1-2 kali)	253 (44.2)
	Kerap (3-4 kali)	121 (21.2)
	Sangat kerap (lebih 5 kali)	81 (14.2)
Penglibatan dalam persatuan pelbagai kaum	Ya	402 (70.3)
	Tidak	170 (29.7)
Bilangan rakan kaum lain	Tiada	63 (11.0)
	1-10	285 (49.8)
	11-50	182 (32.0)
	51 ke atas	42 (7.4)
Kekerapan menghubungi rakan kaum lain dalam sebulan	Tiada langsung	117 (20.5)
	Kadang-kadang (1-2 kali)	253 (44.2)
	Kerap (3-4 kali)	121 (21.2)
	Sangat kerap (lebih 5 kali)	81 (14.2)

Responden kajian terdiri daripada mahasiswa yang terdiri daripada pelbagai etnik mengikut kadar nisbah populasi penduduk Malaysia, majoriti berumur antara 20 dan 21 tahun. Latar belakang pendidikan sekolah rendah dan menengah majoritinya adalah sekolah kebangsaan, sekolah jenis kebangsaan dan sekolah agama. Tempat dibesarkan majoriti di bandar atau pekan, jenis tempat kediaman majoriti adalah bercampur dengan etnik lain. Tahap pengamalan agama majoriti sederhana dan tinggi. Majoriti responden pernah didedahkan dengan subjek pembinaan bangsa. Ramai juga yang terlibat dengan persatuan pelbagai kaum. Bilangan rakan dari etnik lain, rata-rata adalah 1 hingga 10 dan 11 hingga 50. Kekerapan menghubungi rakan dari etnik lain, majoritinya kadang-kadang (1 hingga 2 kali sebulan) diikuti dengan kerap (3 hingga 4 kali sebulan). Ini menunjukkan responden kajian terdedah dengan interaksi pelbagai kaum. Wujud hubungan antara mereka walaupun latar belakang responden sebilangannya bersekolah di sekolah yang satu kaum sahaja. Walau bagaimanapun, sebelas peratus

responden tiada rakan dari kaum lain dan dua puluh perpuhuan lima peratus tidak pernah menghubungi rakan dari etnik lain.

Tahap Pengetahuan, Sikap dan Penghayatan Unsur Tradisi

Jadual 2. Tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan unsur tradisi

Kategori	Kekerapan	Peratus
Pengetahuan (17 item)		
Rendah (0 hingga 5)	4	0.7
Sederhana (6 hingga 11)	55	9.6
Tinggi (12 hingga 17)	513	89.7
Sikap (11 item)		
Rendah (11 hingga 25)	15	2.6
Sederhana (26 hingga 40)	118	20.6
Tinggi (41 hingga 55)	439	76.7
Penghayatan (5 item)		
Rendah (5 hingga 11)	21	3.7
Sederhana (12 hingga 18)	83	14.5
Tinggi (19 hingga 25)	468	81.8

Jadual di atas menunjukkan tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan responden terhadap unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan Malaysia adalah tinggi. Tahap pengetahuan paling tinggi diikuti dengan penghayatan dan sikap. Ini menunjukkan walaupun pengetahuan responden terhadap unsur tradisi tinggi, namun dari segi penghayatan dan sikap tidak setinggi pengetahuan mereka. Soalan-soalan yang dikemukakan dalam soal selidik ini adalah soalan asas yang sewajarnya diketahui oleh masyarakat yang bergelar warganegara Malaysia, tambahan pula yang bergelar mahasiswa. Antara soalan yang diajukan adalah berkaitan bahasa Melayu sebagai bahasa rasmi Malaysia dan agama Islam sebagai agama persekutuan. Contoh item bagi pengetahuan adalah “Unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan terdiri daripada Bahasa Melayu, Islam, kedudukan istimewa orang Melayu dan sistem beraja”. Contoh item bagi sikap dan penghayatan adalah “Saya menerima penggunaan bahasa Melayu dalam urusan rasmi kerajaan” dan “Saya bantah peruntukan pelantikan orang Melayu dalam perjawatan perkhidmatan awam”. Seharusnya, pengetahuan, sikap dan penghayatan mahasiswa lebih tinggi kerana mereka golongan terpelajar dan soalan-soalan ini sepatutnya mereka telah sedia maklum.

Perbezaan tahap pengetahuan unsur tradisi mengikut demografi

Jadual 3. Perbezaan tahap pengetahuan unsur tradisi mengikut demografi

Latar belakang	Min	SP	t/F	Nilai p
Etnik				
Melayu	15.52	2.31	6.371	.002
Cina	14.67	2.90		
India	15.20	2.63		
Tempat dibesarkan				
Bandar / pekan	15.20	2.60	-	.942
Luar bandar / kg	15.22	2.54	0.073	
Jenis tempat kediaman				
Kaum sendiri sahaja	15.28	2.58	0.420	.658
Campuran	15.22	2.52		
Dominasi kaum lain	14.81	3.38		
Bilangan rakan kaum lain				
Tiada	15.32	2.39	4.326	.005
1-10	14.85	2.87		
11-50	15.55	2.20		
51 ke atas	15.98	1.93		
Kekerapan hubungi rakan kaum lain dalam sebulan				
Tidak pernah	15.23	2.48	0.455	.714
Kadang-kadang	15.16	2.58		
Kerap	15.08	2.85		
Sangat kerap	15.49	2.30		
Penglibatan dalam persatuan pelbagai kaum				
Ya	15.36	2.49	2.137	.033
Tidak	14.85	2.75		

Daripada hasil dapatan jadual di atas, dengan menggunakan analisis T-test dan Anova, keputusan menunjukkan terdapat perbezaan tahap pengetahuan terhadap unsur tradisi responden bagi jenis etnik, bilangan rakan kaum lain dan penglibatan dalam persatuan pelbagai kaum. Ini menunjukkan etnik Melayu, Cina dan India berbeza tahap pengetahuannya. Tahap pengetahuan terhadap unsur tradisi bagi etnik Melayu paling tinggi, diikuti India berbanding etnik Cina yang paling rendah tahap pengetahuannya. Bagi responden yang mempunyai bilangan rakan yang kategori paling ramai, paling tinggi tahap pengetahuannya. Responden yang mempunyai rakan etnik lain 1 hingga 10 adalah paling rendah tahap pengetahuannya. Daripada jadual di atas juga menunjukkan responden yang paling kerap

menghubungi rakan lain dan terlibat dengan persatuan pelbagai kaum, paling tinggi tahap pengetahuan berkenaan unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan berbanding yang lain. Kekerapan berhubung tidak menunjukkan perbezaan terhadap pengetahuan unsur tradisi. Lokasi tempat tinggal responden juga tidak menunjukkan perbezaan kerana dunia hari ini bukan hanya bergaul secara fizikal. Malah, manusia lebih banyak bergaul secara digital. Pengetahuan terhadap unsur tradisi banyak dipengaruhi oleh media.

Perbezaan tahap sikap unsur tradisi mengikut demografi

Jadual 4. Perbezaan tahap sikap unsur tradisi mengikut demografi

Latar belakang		Min	SP	t/F	Nilai p
Etnik	Melayu	52.2	5.59	165.88 3	.000
	Cina	40.8	8.78		
	India	41.6	9.19		
		40.8	9.19		
Tempat dibesarkan	Bandar / pekan	46.0	9.20	-4.024	.000
	Luar bandar / kg	49.1	8.74		
		46.0	9.20		
Jenis tempat kediaman	Kaum sendiri sahaja	49.4	8.03	10.551	.000
	Campuran	46.8	9.11		
	Dominasi kaum lain	41.4	11.1		
		41.4	4		
		41.4	8		
Bilangan rakan kaum lain	Tiada	51.1	7.33	8.420	.000
	1-10	47.4	9.37		
	11-50	47.4	8.52		
	51 ke atas	46.3	10.4		
		42.4	8		
Kekerapan hubungi rakan kaum lain dalam sebulan	Tidak pernah	50.1	7.89	9.606	.000
	Kadang-kadang	47.6	8.83		
	Kerap	44.6	10.0		
	Sangat kerap	44.7	9.11		
		44.7	9.11		

		8			
Penglibatan dalam persatuan pelbagai kaum	Ya	46.1	9.32	-3.873	.000
	Tidak	9	8.40		
		49.2			
		6			

Jadual di atas menunjukkan hasil keputusan analisis T-test dan Anova di mana terdapat perbezaan tahap dari segi sikap pelajar terhadap unsur tradisi bagi kesemua latar belakang iaitu jenis etnik, tempat dibesarkan, jenis tempat kediaman, bilangan rakan kaum lain, kekerapan hubungi rakan kaum lain dalam sebulan dan penglibatan dalam persatuan pelbagai kaum. Berdasarkan nilai Min kesemua latar belakang, tahap dari segi sikap terhadap unsur tradisi bagi etnik Melayu adalah paling tinggi, diikuti India berbanding etnik Cina yang paling rendah tahap sikapnya terhadap unsur tradisi. Pelajar yang dibesarkan di kawasan luar bandar atau kampung mempunyai sikap yang tinggi terhadap unsur-unsur tradisi berbanding pelajar yang tinggal di kawasan bandar atau pekan. Manakala pelajar yang tinggal di kawasan kediaman yang melibatkan kaum sendiri sahaja paling tinggi tahap sikapnya. Responden yang mempunyai rakan etnik kaum lain 51 dan ke atas adalah paling rendah tahap sikapnya. Hasil analisis di atas juga menunjukkan pelajar tidak pernah langsung menghubungi rakan lain dan tidak terlibat dengan persatuan pelbagai kaum, paling tinggi tahap sikap terhadap unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan berbanding yang lain.

Perbezaan tahap penghayatan unsur tradisi mengikut demografi

Jadual 5. Perbezaan tahap penghayatan unsur tradisi mengikut demografi

Latar belakang		Min	SP	t/F	Nilai p
Etnik	Melayu	23.69	3.07	72.141	.000
	Cina	19.86	4.47		
	India	19.54	5.18		
Tempat dibesarkan	Bandar / pekan	21.27	4.65	-5.228	.000
	Luar bandar / kg	23.07	3.46		
Jenis tempat kediaman	Kaum sendiri sahaja	22.74	4.03	12.482	.000
	Campuran	21.89	4.17		

	Dominasi kaum lain	18.45	6.13		
Bilangan rakan kaum lain	Tiada	23.71	3.02	7.8	.000
	1-10	22.07	4.16	81	
	11-50	21.45	4.57		
	51 ke atas	19.83	5.25		
Kekerapan hubungi rakan kaum lain dalam sebulan	Tidak pernah	23.29	3.52	11.362	.000
	Kadang-kadang	22.28	3.71		
	Kerap	20.59	5.30		
	Sangat kerap	20.58	4.94		
Penglibatan dalam persatuan pelbagai kaum	Ya	21.61	4.48	-	.015
	Tidak	22.54	3.99	2.446	

Berdasarkan jadual di atas, hasil analisis menunjukkan terdapat perbezaan yang ketara antara tahap penghayatan pelajar terhadap unsur tradisi berdasarkan latar belakang jenis etnik, tempat dibesarkan, tempat kediaman, bilangan rakan daripada kaum lain, kekerapan menghubungi rakan kaum lain dalam sebulan dan penglibatan dalam persatuan pelbagai kaum. Dalam konteks jenis etnik, pelajar Melayu adalah paling tinggi tahap penghayatannya diikuti pelajar India dan Cina. Manakala pelajar yang dibesarkan di kawasan kampung atau luar bandar, tahap penghayatannya lebih tinggi berbanding pelajar yang dibesarkan di bandar atau pekan. Pelajar yang tinggal di kawasan dominasi kaum lain serta mempunyai bilangan rakan kaum lain 51 ke atas adalah paling rendah tahap penghayatannya berbanding yang lain. Pelajar yang tidak pernah menghubungi rakan kaum lain serta terlibat dalam persatuan pelbagai kaum adalah paling tinggi tahap penghayatannya berbanding dengan yang lain. Penghayatan terhadap unsur tradisi ini menggambarkan kumpulan yang kurang pergaulan dengan etnik lain, lebih tinggi penghayatan terhadap unsur tradisi.

Hubungan antara pengetahuan, sikap dan penghayatan unsur tradisi

Jadual 6. Hubungan antara pengetahuan, sikap dan penghayatan unsur tradisi

	Penghayatan	
	Pearson (r)	P
Pengetahuan	.303**	.000
Sikap	.215**	.000
	Pengetahuan	
	Pearson (r)	P
Sikap	.689**	.000

Jadual di atas merekodkan hasil analisis ujian korelasi Pearson. Hasilnya, terdapat hubungan yang signifikan antara tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar terhadap peruntukan unsur-unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan. Selari dengan model KAP, iaitu ketiga-tiga konstruk ini saling berkait. Namun, terdapat perbezaan kekuatan hubungan yang ketara jika dilihat pada nilai pekali (r) antara ketiga-tiga tahap. Kekuatan hubungan antara tahap pengetahuan dan penghayatan pelajar terhadap unsur-unsur tradisi adalah rendah (0.303) manakala hubungan antara tahap sikap dan penghayatan pelajar juga rendah (0.215). Hubungan antara tahap pengetahuan dan sikap pelajar pula berada pada tahap sederhana (0.689). Ini bermakna, pengetahuan pelajar sangat mempengaruhi sikap mereka terhadap unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan. Pengetahuan mempengaruhi sikap seseorang, kerana dengan pengetahuan yang ada mampu membentuk tingkahlaku yang akan dilakukan. Dalam konteks kajian ini, pengetahuan terhadap bahasa, agama, kedudukan orang Melayu dan hak kaum lain dan sistem beraja memberi kesan kepada sikap responden terhadap elemen-elemen unsur tradisi. Pengetahuan yang tinggi menyumbang kepada sikap yang positif. Penghayatan juga menunjukkan perkaitan dengan pengetahuan dan sikap, tetapi tidak setinggi perkaitan antara pengetahuan dan sikap.

Kesimpulan

Pelajar atau mahasiswa universiti merupakan antara bakal pemimpin dan ejen pembangunan negara pada masa hadapan. Isu-isu yang mencetuskan konflik perkauman yang melibatkan agama, institusi beraja, bahasa Melayu dan hak istimewa orang Melayu perlu dititikberatkan dan dihindari oleh kesemua rakyat Malaysia khususnya modal-modal insan ini. Tinjauan Model KAP digunakan sebagai alat pengukuran kepada tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar universiti terhadap peruntukan-peruntukan

unsur tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan. Hasil analisis kajian terhadap 572 orang pelajar universiti pelbagai latar belakang menunjukkan tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan mereka terhadap unsur tradisi adalah tinggi secara puratanya. Namun, perbezaan yang ketara berkenaan tahap pengetahuan, sikap dan penghayatan pelajar berdasarkan latar belakang demografi menunjukkan masih ada ketidaksefahaman, kesatuan dan kesepakatan khususnya dalam kalangan pelajar pelbagai etnik iaitu Melayu, Cina dan India terhadap peruntukan-peruntukan elemen tradisi dalam Perlembagaan Persekutuan. Seharusnya setiap pelajar yang merupakan tonggak kemajuan dan kestabilan negara menerima dan menghayati elemen-elemen tradisi yang merupakan perkara asas dalam pembentukan perlembagaan yang menjadi tiang seri hubungan etnik di Malaysia.

Penghargaan

Artikel ini adalah hasil penyelidikan di bawah Geran Fundamental Research Grant Scheme (FRGS) Kementerian Pendidikan Tinggi. Tajuk penyelidikan: Pembinaan Indeks Pengetahuan, Pemahaman, dan Penghayatan Kontrak Sosial Dalam Perlembagaan Persekutuan di Malaysia. Kod projek: FRGS/1/2019/SS06/USIM/03/2.

Rujukan

Alaofè, H., Hounkpatin, W. A., Djrolo, F., Ehiri, J., & Rosales, C. (2021). Knowledge, attitude, practice and associated factors among patients with type 2 diabetes in Cotonou, Southern Benin. *BMC Public Health*, 21(1), 1–11. <https://doi.org/10.1186/s12889-021-10289-8>

Asrol Awang. (2019, April 16). 209 laporan hina Agong direkodkan. *My Metro*. <https://www.hmetro.com.my/mutakhir/2019/04/445302/209-laporan-hina-agong-direkodkan>

Awang Sariyan. (2005). Trend penulisan kritis semasa: Analisis isu-isu utama bangsa dan negara. *Jurnal Kesturi*, 15 (1&2), 19-35.

Awang Sariyan. (2014). Strategi Menjayakan Bahasa Melayu Sebagai Bahasa Negara. *Jurnal Pertanika*, 1(1), 1–18.

Badran, I. G. (1995). Knowledge, attitude and practice the three pillars of excellence and wisdom: a place in the medical profession. *Eastern*

Mediterranean Health Journal, 1(1), 8–16. <https://doi.org/10.26719/1995.1.1.8>

Bernama. (2020, Jun 29). Hina agama Islam, penyelia didenda RM 6,000. *Berita Harian*. <https://www.bharian.com.my/berita/kes/2020/06/705313/hina-agama-islam-penyelia-didenda-rm6000>

Chien-Yun, D., Wan-Fei, C., Yu-Hsi, Y., & Chia-Hung, Y. (2011). A Study on Modification of Knowledge, Attitude and Practice on Vocational High School Electronics Courses Integrated with Nanotechnology Concept. *International Journal of Thermal and Environmental Engineering*, 4(1), 73–79. <https://doi.org/10.5383/ijtee.04.01.011>

Fan, Y., Zhang, S., Li, Y., Li, Y., Zhang, T., Liu, W., & Jiang, H. (2018). Development and psychometric testing of the Knowledge, Attitudes and Practices (KAP) questionnaire among student Tuberculosis (TB) Patients (STBP-KAPQ) in China. *BMC Infectious Diseases*, 18(1), 1–10. <https://doi.org/10.1186/s12879-018-3122-9>

Hafidzul Hilmi Mohd Noor. (2018, November 4). Himpunan bantah ICERD berlaku aman. *Berita Harian Online*. <https://www.bharian.com.my/berita/kes/2018/11/494558/himpunan-bantah-icerd-berlangsung-aman>

Haika Khazi. (2019, Mac 31). Tak adil kepada lepasan SPM, STPM jika iktiraf UEC. *Berita Harian Online*. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2019/03/547442/tak-adil-kepada-lepasan-spm-stpm-jika-iktiraf-uec>

Jamilah Ahmad, Shuhaida Md. Noor, & Nurzali Ismail. (2017). Investigating Students' Environmental Knowledge, Attitude, Practice and Communication. *Asian Social Science*, 11(16), 284–293. <https://doi.org/10.5539/ass.v11n16p284>

Khairul Hamimah Mohammad Jodi, & Faridah Che Husain. (2017). Kajian Persepsi Dan Rasa Hormat Mahasiswa Terhadap Institusi Raja-Raja Di Lembah Klang. *Seminar Penyelidikan Kebangsaan Institut Penyelidikan Pembangunan Pembangunan Belia 2017 (YOURS'17)*, 1, 1–14.

Launiala, A. (2009). How much can a KAP survey tell us about people's knowledge, attitudes and practices? Some observations from medical anthropology research on malaria in pregnancy in

Malawi. *Anthrology Matters*, 11(1), 1–11.

Li, D., Liu, Q., Chen, F., Jiang, Q., Wang, T., Yin, X., Lu, Z., & Cao, S. (2021). Knowledge, attitudes and practices regarding to rabies and its prevention and control among bite victims by suspected rabid animals in China. *One Health*, 13(May), 100264. <https://doi.org/10.1016/j.onehlt.2021.100264>

Luqman Arif Abdul Karim. (2021, Mac 26). Penghakiman bertulis isu kalimah Allah diteliti. *Berita Harian*. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2021/03/800425/penghakiman-bertulis-isu-kalimah-allah-diteliti>

Malaysian Communication and Multimedia Commission. (2019, April 30). Hina Islam, Nabi Muhammad SAW Dan Isteri: Dua Individu Disoal-siasat. *MCMC*. <https://www.mcmc.gov.my/ms/media/press-releases/hina-islam-nabi-muhammad-saw-dan-isteri-dua-indivi>

Mior Kamarulbaid Mior Shahid. (2019, Febuari 4). Perbuatan hina agong tak boleh dimaaf. *Berita Harian Online*. <https://www.bharian.com.my/rencana/komentar/2019/02/527442/perbuatan-hina-agong-tak-boleh-dimaaf>

Mohamed Farid Noh. (2020, Febuari 16). Suspek pijak Al-Quran, hina Islam direman 3 hari. *Berita Harian Online*. <https://www.bharian.com.my/berita/kes/2020/02/656066/suspek-pijak-al-quran%C2%A0hina-islam-direman-tiga-hari>

Mohd Anuar Ramli, Muhammad Izzul Syahmi Zulkepli, Rahimin Affandi Abdul Rahim, Mohamad Naqib Hamdan, & Syamsul Azizil Marinsah. (2018). Isu-Isu Sensitif Dalam Masyarakat Majmuk Di Malaysia Pasca Pilihanraya Umum (PRU14): Aplikasi Pendekatan Kesederhanaan. In Mohd Roslan Mohd Nor, Khadher Ahmad, & Mohd Yakub @ Zulkifli Mohd Yusoff (Eds.), *Penyelidikan Serantau Islam Dan Alam Melayu: Pendidikan, Kewangan, Kehartaan dan Isu Kontemporari* (Issue September, pp. 1–12). Akademi Pengajian Islam Universiti Malaya.

Mohd Izzatul Izzan Tahir. (2019, April 18). Kesal papan tanda tulisan Cina. *Sinar Harian*. <https://www.sinarharian.com.my/article/24227/EDISI/Selangor-KL/Kesal-papan-tanda-tulisan-Cina>

Mohd Ridzuan Abu Hassan. (2020, Julai 28). Jakim kenal pasti 431 aduan, 83 pautan hina Islam di media sosial. *Sinar Harian*. <https://www.sinarharian.com.my/article/94386/BERITA/Nasional/Jakim-kenal-pasti-431-aduan-83-pautan-hina-Islam-di-media-sosial>

Mohd Rizal Yaakop, & Shamrahayu A. Aziz. (2014). *Kontrak Sosial: Perlembagaan Persekutuan 1957 Pengikat Jati Diri Bangsa Malaysia Merdeka*. Institut Terjemahan & Buku Malaysia (ITBM).

Mohd Salleh Abas. (1985). *Unsur-Unsur tradisi dalam Perlembagaan Malaysia*. Dewan Bahasa dan Pustaka.

Nazri Muslim, Wan Zulkifli Wan Hasan, Jamsari Alias & Norazila Mat. (2013). Mean analysis of student's levels of knowledge, understanding and acceptance towards provisions of Islam and Malay in federal lconstitution from the perspective of ethnic relation in Malaysia. *World Applied Sciences Journal*, 22(3), 345–358. <https://doi.org/10.5829/idosi.wasj.2013.22.03.1752>

Nazri Muslim, & Abdul Latif Samian. (2012). Tahap penerimaan pelajar terhadap peruntukan bahasa Melayu dalam Perlembagaan Persekutuan. *SARI: Jurnal Alam Dan Tamadun Melayu*, 30(1), 3–27.

Nazri Muslim. (2013). Peranan institusi Raja-Raja Melayu Menurut Perlembagaan dalam Memelihara Kedudukan Islam dari Perspektif Pendidikan Sejarah, Kertas Pembentangan Seminar Pendidikan Sejarah dan Geografi 2013, UMS 29-30 Ogos 2013.

Nazri Muslim, Faridah Jalil, Abdul Aziz Bari, Mansor Mohd Noor, & Khairul Anwar Mastor. (2011). Tahap penerimaan pelajar terhadap peruntukan orang Melayu dalam perlembagaan dari perspektif hubungan etnik di Malaysia. *Jurnal Kemanusiaan*, 18, 105–125.

Nazri Muslim, Jamsari Alias, Wan Zulkifli Wan Hassan, Azizi Umar, & Nasruddin Yunos. (2013). Analisis peruntukan orang Melayu dalam perlembagaan persekutuan Malaysia dalam konteks hubungan etnik. *Jurnal Melayu*, 11(3), 63–78.

Noor Ainon Mohamed. (2021, April 10). Selesaikan isu tanah rizab Melayu: PUTRA. *Sinar Harian*. <https://www.sinarharian.com.my/article/132972/BERITA/Nasional/Selesaikan-isu-tanah-rizab-Melayu-Putra>

Nor Afzan Mohd Yusof. (2018, Julai 16). 300 NGO Bantah UEC. *Berita Harian Online*. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2018/07/449781/300-ngo-bantah-uec>

Nor Azizah Mokhtar. (2019, Mac 5). 3 ditahan, 1 diburu kes hina Islam, Nabi Muhammad SAW dan Saidatina Aisyah. *Berita Harian Online*. <https://www.bharian.com.my/berita/kes/2019/03/537515/3-ditahan-1-diburu-kes-hina-islam-nabi-muhammad-saw-dan-saidatina-aisyah>

Nor Kalsum Mohd Isa. (2016). Pengetahuan , Sikap dan Tingkah Laku Pelajar UPSI Terhadap Prinsip-Prinsip Kampus Lestari Awareness , Attitude and Behaviour of UPSI Students Towards The Principles of a Sustainable Campus. *Jurnal Perspektif*, 1(May), 29–41.

Nur Farhana Abdul Rahman, & Nur Solehah Shapiee. (2018). Autoriti Agama di Malaysia: Kedudukan dan Kritikan. *International Journal of Islamic Thought*, 14(7), 72–85. <https://doi.org/10.24035/ijit.14.2018.007>

Petikan Titah Diraja. (2021, September 13). Titah Agong Sempena Istiadat Pembukaan Persidangan Parlimen. *Berita Harian Online*. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2021/09/863367/titah-agong-sempena-istiadat-pembukaan-persidangan-parlimen>

Shamsul Amri Baharuddin. (2012). *Modul Hubungan Etnik (edisi kedua)*. Institut Kajian Etnik, UKM.

Shamsul Kamal Amarudin. (2018, September 18). Perhimpunan besar-besaran 8 Disember bantah ICERD. *Berita Harian Online*. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2018/11/499267/perhimpunan-besar-besaran-8-disember-bantah-icerd>

Siti Ajar Hj Ikhsan, & Safiah Ahmad. (2014). Kontrak Sosial dalam Pengajaran dan Pembelajaran Lisan: Tinjauan Terhadap Perspektif Pelajar. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 134, 276–282. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2014.04.249>

Siti Nurul Jannah Fital, & Junaini Kasdan. (2019). Jati Diri Bahasa Melayu Generasi Z dalam Mendepani Revolusi Industri 4.0. Seminar Antarabangsa Susastera, Bahasa Dan Budaya Nusantara, 185–201.

Syahira Omar, & Wan Amizah Wan Mahmud. (2017). Isu Penghinaan Terhadap Institusi Diraja Malaysia : Analisis Kandungan Akhbar Dalam Talian. *Jurnal Wacana Sarjana*, 1(1), 1–18.

Syed Umar Syed Ariff, Mohd Iskandar Ibrahim, Nor Ain Mohd Radhi, Ahmad Suhail Adnan & Faris Fuad. (2018, Disember 9). SUHAKAM akan terus nasihat ratifikasi ICERD. *Berita Harian Online*. <https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2018/12/507179/suhakam-akan-terus-nasihat-kerajaan-ratifikasi-icerd>

Bernamea. (2019, Oktober 17). Hina agama: Ejen Pelancongan ditahan. *Utusan Borneo Online*. <https://www.utusanborneo.com.my/2019/10/17/hina-agama-ejen-pelancongan-ditahan>

Wan Amizah Wan Mahmud, & Muhammad Adnan Pitchan. (2017). New media and the royal institution in Malaysia: Cases of insult to the rulers in social media. *Malaysian Journal of Communication*, 33(1), 406–422. <https://doi.org/10.17576/jkmjc-2017-3301-27>

Wan Rohaya Wan Mohammed, & Zuroni Md Jusoh. (2013). Tahap Pengetahuan, Sikap dan Amalan Penggunaan Produk Oakanan Organik Dalam Kalangan Pengguna di Kuala Krai, Kelantan. *Jurnal Pengguna Malaysia*, 5(21), 77–93.